

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «КИЄВО-МОГИЛЯНСЬКА АКАДЕМІЯ»
КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА**

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ СХОДОЗНАВСТВА ІМ. А. Ю. КРИМСЬКОГО
ІНСТИТУТ УКРАЇНСЬКОЇ АРХЕОГРАФІЇ ТА ДЖЕРЕЛОЗНАВСТВА
ІМ. М. С. ГРУШЕВСЬКОГО**

**ПРОГРАМА
ІІІ МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
«МОВИ Й КУЛЬТУРИ: МІЖ СХОДОМ І ЗАХОДОМ»,
ПРИСВЯЧЕНОЇ 95-ЛІТТЮ ВІД ДНЯ НАРОДЖЕННЯ
ОМЕЛЯНА ПРИЦАКА
(11-12 КВІТНЯ 2014 РОКУ)**

КИЇВ — 2014

Фінансова підтримка:

Національний університет «Києво-Могилянська академія»

Оргкомітет конференції:

Квіт С. М., голова оргкомітету конференції, *в/о міністра освіти і науки України*

Лучик В. В., співголова оргкомітету конференції, *завідувач кафедри загального і слов'янського мовознавства НаУКМА*

Сидорчук Т. М., секретар оргкомітету конференції, *завідувач відділу рідкісних книг та рукописів НаУКМА*

Моренець В. П., *в/о президента, перший віце-президент, віце-президент з наукової роботи НаУКМА*

Брюховецький В. С., *почесний президент НаУКМА*

Жулинський М. Г., академік, *директор Інституту літератури ім. Т. Г. Шевченка НАН України*

Кочубей Ю. М., *провідний науковий співробітник Інституту сходознавства ім. А. Ю. Кримського НАН України*

Моршна Н. В., *керівник Відділу сучасних технологій та інновацій НаУКМА*

Плохій С., *директор Українського наукового інституту Гарвардського університету (США)*

Резаненко В. Ф., *професор Київського університету імені Бориса Грінченка, керівник Центру сходознавства НаУКМА*

Срібняк І. В., *керівник Науково-дослідного центру орієнталістики імені Омеляна Пріцака НаУКМА*

Туранли Ф. Г., *доцент тюркології, кафедра загального і слов'янського мовознавства НаУКМА*

Федорук Я. О., *старший науковий співробітник Інституту української археографії та джерелознавства ім. М. С. Грушевського НАН України*

Човнюк Л. Ю., *начальник відділу міжнародного співробітництва НаУКМА*

Ярошенко Т. О., *директор наукової бібліотеки НаУКМА*

ПОРЯДОК РОБОТИ КОНФЕРЕНЦІЇ

П'ятниця, 11 квітня

9.00 – 10.00 — Реєстрація учасників (НаУКМА, Конгрегаційна зала Староакадемічного корпусу, 2-й поверх, вул. Г. Сковороди, 2)

10.00 – 10.30 — Відкриття конференції, привітання (НаУКМА, Конгрегаційна зала Староакадемічного корпусу, 2-й поверх, вул. Г. Сковороди, 2)

10.30 – 13.00 — Пленарне засідання (НаУКМА, Конгрегаційна зала Староакадемічного корпусу, 2-й поверх, вул. Г. Сковороди, 2)

13.00 – 14.30 — Перерва на обід

14.30 – 17.45 — Робота секцій (**16.00 – 16.15** — перерва на каву, чай)

16.15 – 17.45 — Круглий стіл «Стан і перспективи розвитку фонду та архівної колекції Омеляна Пріцака в НаУКМА» (Меморіальний кабінет-бібліотека Омеляна Пріцака, 4-й корпус, 1-й поверх, вул. Волоська 8/5)

18.00 – 18.30 — Прийняття рішень конференції (НаУКМА, Галерея мистецтв ім. Олени Замостян, КМЦ, 1-й поверх, вул. Іллінська, 9)

18.30 – 21.00 — Відкриття виставки «З колекції Омеляна Пріцака» (Галерея мистецтв ім. Олени Замостян, НаУКМА, КМЦ, 1-й поверх, вул. Іллінська, 9)

Субота, 12 квітня

10.00 – 14.00 — Екскурсії по НаУКМА.

Охочі можуть відвідати IV міжнародний фестиваль КНИЖКОВИЙ АРСЕНАЛ (вул. Лаврська, 10-12, м. Київ, www.artarsenal.in.ua)

Регламент

Виступ з привітанням — **3 хв.**

Доповідь на пленарному засіданні — **20 хв.**

Доповідь на секційному засіданні — **10-15 хв.**

Виступ у дискусії — **5 хв.**

11 квітня, 10.00 – 10.30

Конгрегаційна зала Староакадемічного корпусу (вул. Г. Сковороди, 2)

ПРИВІТАННЯ

Вступне слово голови оргкомітету конференції, *з*о міністра освіти і науки України **Сергія Квіта**

Привітальне слово:

Володимир Моренець, в/о президента, перший віце-президент, віце-президент з наукової роботи НаУКМА

В'ячеслав Брюховецький, почесний президент НаУКМА

Джеффри Р. Пайетт, посол Сполучених Штатів Америки в Україні

Микола Жулинський, директор Інституту літератури ім. Т. Г. Шевченка НАН України

Костянтин Мальований, консул Ісландії в Україні

Сергій Плохій, директор Українського наукового інституту Гарвардського університету (США)

Юрій Кочубей, провідний науковий співробітник Інституту сходознавства ім. А. Ю. Кримського

Ігор Срібняк, завідувач кафедри історії Київського університету імені Бориса Грінченка

Ярослав Федорук, старший науковий співробітник Інституту української археографії та джерелознавства ім. М. С. Грушевського НАН України

Лариса Пріцак, дружина Омеляна Пріцака

ПЛЕНАРНЕ ЗАСІДАННЯ

1. **Наукова праця Омеляна Пріцака під керівництвом Івана Крип'якевича в роки німецької окупації (1941-1943)** — д-р іст. н., ст. наук. співр. Інституту української археографії та джерелознавства ім. М. С. Грушевського НАН України **Ярослав Федорук**

2. Роль і місце Омеляна Прицака у світовій гуманітарній науці — канд. іст. наук, ст. наук. співроб., зав. відділу рідкісної книги та рукописів НаУКМА *Таїсія Сидорчук*
3. Створення Омеляном Прицаком кафедри історіософії в Київському університеті імені Т.Шевченка в 1992-1994 роках — д-р іст. н., провід. наук. співр. Інституту української археографії та джерелознавства ім. М. С. Грушевського НАН України *Володимир Потульницький*
4. Проблема виділення ранніх харизматичних кланів в контексті досліджень О. Прицака — д-р іст. н., проф. каф. археології НаУКМА *Віталій Отрощенко*
5. Україна в контексті давніх мов і культур: лінгвістичний погляд — д-р філол. наук, проф., зав. каф. загального і слов'янського мовознавства НаУКМА *Василь Лучик*

Секція 1: НАУКОВА СПАДЩИНА ОМЕЛЯНА ПРИЦАКА

11 квітня 2014 р, п'ятниця, 14.30 – 16.00,

Меморіальний кабінет-бібліотека

Омеляна Прицака, 4-й корпус

Керівники:

Ярослав Федорук, д-р іст. н., ст. наук. співр. Інституту української археографії та джерелознавства ім. М. С. Грушевського НАН України

Таїсія Сидорчук, канд. іст. н., ст. наук. співр., зав. відділу рідкісної книги та рукописів НаУКМА

Доповіді:

1. Третій том «Походження Русі» О. Прицака: стан рукопису та перспективи видання — канд. іст. наук, мол. наук. співр. Інституту східознавства ім. А. Ю. Кримського НАН України *Денис Шестопалець*
2. Омелян Прицак та Дмитро Чижевський: епістолярна спадщина мислителів та нотатки до «історії написання спогадів» — канд. філос. н., ст. наук. співр. Інституту філософії НАН України *Ірина Валявко*
3. Роль О. Прицака у виданні «Діаріуша» П. Орлика — канд. іст. н., ст. наук. співр. Інституту історії України НАН України *Ольга Ковалевська*
4. Матеріали до історії українсько-французьких відносин XVIII ст. в архіві Омеляна Прицака — провідний археограф Інституту української археографії та джерелознавства ім. М. С. Грушевського НАН України *Георгій Потульницький*

**5. Омелян Пріцак - віддалений користувач бібліотек світу: копійна
складова колекції вченого—бібліотекар І кат. Наукової бібліотеки
НаУКМА Ганна Хроболова**

Перерва на каву, чай — 15.45 – 16.00

**Круглий стіл: СТАН І ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ФОНДУ ТА
АРХІВНОЇ КОЛЕКЦІЇ ОМЕЛЯНА ПРИЦАКА**

11 квітня 2014 р, п'ятниця, 16.00 – 17.45,

Меморіальний кабінет-бібліотека

Омеляна Пріцака, 4-й корпус

Керівники:

Тетяна Ярошенко, канд. іст. н., директор наукової бібліотеки НаУКМА

**Таїсія Сидорчук, канд. іст. н., ст. наук. співр., зав. відділу рідкісної книги та
рукописів НаУКМА**

Секція 2: ІСТОРІЯ ТА КУЛЬТУРА НАРОДІВ СВІТУ

11 квітня 2014 р, п'ятниця, 14.30 – 17.45,

Музей НаУКМА (Галшчин Дім)

Керівники:

**Срібняк І. В., д-р іст. н., проф., керівник Науково-дослідного центру
орієнталістики ім. Омеляна Пріцака НаУКМА**

**Резаненко В. Ф., д-р філол. н., проф. Київського університету імені Бориса
Грінченка**

Доповіді:

- 1. Конфуціянські засади соціалізму з китайською специфікою — д-р
філол. н., проф. Київського університету імені Бориса Грінченка
Володимир Резаненко**
- 2. Армія Османської імперії ранньомодерної доби (до історіографії
проблеми) — д-р іст. н., проф. Київського університету імені Бориса
Грінченка, керівник Науково-дослідного центру орієнталістики ім.
Омеляна Пріцака НаУКМА Ігор Срібняк, аспір. Київського славістичного
університету Роксоляна Дудар**

3. Історіографія основних міжнародних договорів Богдана Хмельницького (1648-1657 рр.) — канд. іст. н., член-кореспондент УВАН у США *Лариса Прицак*
4. Культура Галицько-Волинської держави як черговий етап генези українського суспільства — канд. іст. н., доц. Державного вищого навчального закладу «Придніпровська державна академія будівництва та архітектури» (м. Дніпропетровськ) *Юрій Дирявка*
5. Роль Заходу у формуванні неконформістської культури на теренах УРСР у 60-80-і роки XX століття — канд. іст. н., доц. каф. соціально-гуманітарних дисциплін Інституту кримінально-виконавчої служби Національної академії внутрішніх справ *Любов Крупник*
6. 1026 років християнізації Київської Русі — консул Ісландії в Україні *Костянтин Мальований*

Перерва на каву, чай — 16.00 – 16.15

7. Поширення протестантизму в Україні у другій половині XIX ст. (За матеріалами російської преси) — канд. іст. н., доц. кафедри суспільно-політичних наук Одеського інституту вдосконалення вчителів *Олександр Цвіркун*
8. Інституції, традиції та дипломатична місія української мови: культурна дипломатія України в дії — канд. іст. н., доц., перший проректор Дипломатичної академії України при МЗС України *В'ячеслав Ціватий*
9. Етнокультурне середовище районного музею і народні майстри — аспір. Інституту мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського НАН України *Марія Чумак*
10. Балтський психоз: есхатологічний міф у дії — аспір. кафедри культурології та мистецтвознавства Одеського національного політехнічного університету *Ірина Спиглазова*
11. Взаємодія між Україною та Грузією в культурно-гуманітарній сфері — здобувач, помічник ректора Дипломатичної академії України при МЗС України *Алла Фурса*

Секція 3: СХОДОЗНАВСТВО ТА ТЮРКОЛОГІЯ

11 квітня 2014 р, п'ятниця, 14.30 – 17.45,

Меморіальний кабінет-бібліотека

Омеляна Прицака, 4-й корпус

Керівники:

Юрій Кочубей, канд. філол. наук, пров. наук. співр. Інституту сходознавства ім. А. Ю. Кримського НАН України

Ферхад Туранли, канд. іст. н., доц. кафедри загального і слов'янського мовознавства НаУКМА

Доповіді:

1. **Киабары (кабары) документов иудейской (хазарской) общины Киева в контексте их лингвостногенеза и взаимоотношений с древними и раннесредневековыми тюркскими народами Северо-Восточного Кавказа** — докт. філол. н., доц. Дагестанського державного університету, Республіка Дагестан РФ (м. Махачкала) **Гарун-Рашид Гусейнов**
2. **Турецько-козацькі взаємовідносини в працях В. Дубровського** — канд. філол. наук, пров. наук. співр. Інституту сходознавства ім. А. Ю. Кримського НАН України **Юрій Кочубей**
3. **«Козацьке питання» в турецько-польських мирних договорах** — канд. іст. н., доц. кафедри загального і слов'янського мовознавства НаУКМА **Ферхад Туранли**
4. **Слов'яни в Дашт-і Кипчак** — канд. іст. н., мол. наук. співр. Інституту сходознавства ім. А. Ю. Кримського НАН України **Ярослав Пилипчук**
5. **Співпраця між козацькою Україною та Кримським ханством у першій половині XVII ст.** — д-р іст. н., проф. Сакарійського університету (Туреччина) **Юджель Озтюрк**

Перерва на каву, чай — 16.00 – 16.15

6. **Україна за даними османських дипломатів XVIII ст.** — д-р іст. н., проф. Караденізського технічного університету (Туреччина) **Алааддін Ялчинка**
7. **Зв'язки між Королівством Рюкю та китайською династією Мін: до питання про історіографію** — аспір. Інституту сходознавства ім. А. Ю. Кримського НАН України **Людмила Чернишевська**
8. **Молитва гагаузів: особливості жанру, структура, лексика** — аспір. Інституту сходознавства ім. А. Ю. Кримського НАН України **Ірина Юзвяк**

Секція 4: АРХЕОЛОГІЯ

11 квітня 2014 р, п'ятниця, 14.30 – 17.45,

Кафедра археології, 3 корп. НаУКМА, ауд.210

Керівники:

Леонід Залізник, д-р іст. наук, зав. відділу кам'яного віку Інституту археології НАН України

Віктор Ключко, д-р іст. н., проф., зав. каф. археології НаУКМА

Доповіді:

1. **Архаїчні елементи української традиційної культури за даними фольклору та археології** — д-р іст. наук, зав. відділу кам'яного віку Інституту археології НАН України, проф. каф. археології НаУКМА **Леонід Залізник**
2. **Давньоруська сирцево-цегляна фортифікація: Хазарія чи Візантія** — мол. наук. співр. Інституту археології НАН України **В'ячеслав Баранов**; наук. співр. Державного Ермітажу (м. Санкт-Петербург, РФ) **Денис Йолшин**
3. **Легенда про Аскольда і Діра. У пошуках історичної основи** — канд. іст. н., мол. наук. співр. Інституту археології НАН України, доц. каф. археології НаУКМА **Сергій Конча**.

Секція 5: ЗАГАЛЬНЕ І СХІДНЕ МОВОЗНАВСТВО

11 квітня 2014 р, п'ятниця, 14.30 – 17.45,

Американська бібліотека ім. В. Китаєго,

4-й корпус, 1-й поверх

Керівники:

Василь Лучик, д-р філол. н., проф., зав. каф. загального і слов'янського мовознавства НаУКМА

Анатолій Поповський, д-р філол. н., проф. каф. мовної підготовки Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ

Доповіді:

1. Від холуя до холуйства: етнолінгвістичний і когнітивний погляди на лексико-семантичне поле «прислужництво» — д-р філол. н., проф. каф. мовної підготовки Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ *Анатолій Поповський*
2. Семантико-рольові особливості публічних виступів в українській, англійській та російській мовах — канд. н. із соц. комунікацій, доц. каф. загального і слов'янського мовознавства НаУКМА *Світлана Куратова*
3. Становлення фонетичної норми сучасного івриту: лінгвістичний та культурологічний аспекти — канд. філол. н., доц. каф. лінгводидактики і методики викладання іноземних мов Горлівського інституту іноземних мов Донбаського державного педагогічного університету *Світлана Колода*
4. Тенденції розвитку мови гінді у перекладах юридичної документації та офіційних видань — аспір. каф. Близького Сходу Інституту філології Київського національного університету ім. Т. Шевченка *Христина Гаврецька*
5. Ойконіми Кіровоградщини іншомовного походження — аспір. каф. загального і слов'янського мовознавства НаУКМА *Олексій Голінатий*
6. Сленгізми в мовному оформленні сучасного учнівського щоденника — канд. філол. наук, доц., докторант каф. української мови Харківського національного педагогічного університету ім. Г. С. Сковороди *Оксана Таран*

Перерва на каву, чай — 16.00 – 16.15

7. Особливості передачі корейських власних назв українською мовою — ст. викл. каф. україністики Сеульського університету (м. Сеул, Півд. Корея), аспір. Інституту мовознавства ім. О. О. Потебні *Олена Щегель*
8. Двовекторність лексичної інтерференції в умовах арабсько-французьких мовних контактів на теренах Тунісу — аспір. Інституту сходознавства ім. А. Ю. Кримського НАН України *Ольга Мазніченко*
9. Мотивація мовної поведінки особистості в умовах українсько-польського білінгвізму (на підставі анкетних досліджень) — магістрант Ягеллонського університету (м. Краків, Польща) *Павло Левчук*
10. Назви народних ігор у мовній картині світу поляків — викл. каф. соціо-гуманітарних дисциплін Рівненського інституту університету «Україна» *Петро Губич*
11. Гіндімовна лексика індійської традиційної медицини в контексті термінополя офіційної медицини — аспір. Інституту філології Київського національного університету ім. Т. Шевченка *Юлія Рибалка*

Секція 6: УКРАЇНСЬКЕ І ЗІСТАВНЕ МОВОЗНАВСТВО

11 квітня 2014 р, п'ятниця, 14.30 – 17.45,

Конгрегаційна зала Староакадемічного корпусу

Керівники:

Алла Лучик, д-р філол. н., проф. каф. загального і слов'янського мовознавства НаУКМА

Галина Ярун, канд. філол. н., ст. наук. співр. Українського мовно-інформаційного фонду НАН України

Доповіді:

1. **Граматика мовних процесів: від традиції до новаторства** — д-р філол. н., проф. каф. загального і слов'янського мовознавства НаУКМА **Алла Лучик**
2. **Форма і зміст мовної одиниці в українській тлумачній лексикографії** — канд. філол. н., ст. наук. співр. Українського мовно-інформаційного фонду НАН України **Галина Ярун**
3. **Мова українського поетичного бароко в Києво-Могилянській академії першої половини XVII ст.** — канд. філол. наук, доц. каф. загального і слов'янського мовознавства НаУКМА **Віталій Передрієнко**
4. **Народна лексика української, англійської та французької мов: мотиваційні семантичні моделі** — канд. філол. н., доц. каф. методики змісту освіти Рівненського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти **Олександра Пальчевська**
5. **Безеквівалентні весільні номінативи зі складною юридичною природою в українській, англійській і португальській мовах** — канд. філол. наук, доц. каф. іноземних мов і перекладу Академії адвокатури України **Оксана Чайка**
6. **Опозиція «свій» і «чужий» у лексико-семантичному полі «Патріотизм» в українській, російській і польській мовах** — здобувач каф. загального і слов'янського мовознавства НаУКМА **Катерина Близнюк**
7. **Іншомовна лексика в мові творів Петра Могили** — канд. філол. н., ст. викл. каф. загального і слов'янського мовознавства НаУКМА **Наталя Тома**

Перерва на каву, чай — 16.00 – 16.15

8. **Роль Дніпрової Чайки в літературно-мовному процесі кінця XIX – початку XX століть** — асист. Державного вищого навчального закладу «Придніпровська державна академія будівництва та архітектури» (м. Дніпропетровськ) **Оксана Христя**

9. Термінологічна компетентність як складник професіоналізму сучасного юриста — ст. викл. каф. соціально-гуманітарних дисциплін Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ *Наталя Руколянська*
10. Термінологічне мікрополе «керування космічною ракетою» — ст. викл. каф. соціально-гуманітарних дисциплін Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ *Любов Тягло*
11. Граматикалізаційні процеси у розвитку прийменникової системи української мови — аспір. каф. загального і слов'янського мовознавства НаУКМА *Оксана Пособчук*

Підведення підсумків конференції

11 квітня 2014 р, п'ятниця, 18.00 – 18.30,

Галерея мистецтв ім. Олени Замостян, НаУКМА,

КМЦ, 1-й поверх, вул. Іллінська, 9

Відкриття виставки «З колекції Омеляна Пріцака»

11 квітня 2014 р, п'ятниця, 18.30 – 21.00,

Галерея мистецтв ім. Олени Замостян, НаУКМА,

КМЦ, 1-й поверх, вул. Іллінська, 9

Екскурсії по НаУКМА

12 квітня 2014 р., субота, 10.00 – 14.00

Веб-сайт НаУКМА: <http://ukma.edu.ua/>